



МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
«КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО»
(для бакалаврів)

КИЇВ – 2016

Підготовлено доцентом кафедри цивільно-правових дисциплін
Скидановим К.В

Затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
(Протокол № 1 від 31.08.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права (Протокол № 8 від 31.08.2016 р.)

Скиданов К.В. Навчальна програма з дисципліни «Консульське право
(для бакалаврів). – К.: 2016. – 17 с.

Навчальна програма дисципліни «Консульське право» містить
пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни, вказівки до
виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для
самоконтролю, а також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Консульське право” розглядається як галузь міжнародного права, що регулює всю офіційну діяльність держави та її органів у сфері зовнішніх зносин. *Метою* навчальної дисципліни є підготовка юристів до вільного орієнтування в нормах міжнародного права в галузі консульського права, а також його застосування на практиці. У зв’язку з чим значна увага приділяється вітчизняній практиці імплементації і застосування норм консульського права.

У результаті вивчення консульського права студенти повинні:

Знати:

- ✓ стан основних проблем і коло джерел консульського права;
- ✓ стан кодифікації норм у цій галузі;
- ✓ місце консульських установ у системі зовнішніх зносин;
- ✓ порядок заснування та припинення діяльності консульських установ, їх функції;
- ✓ поняття й юридичну природу консульських імунітетів та привілеїв;
- ✓ зміст основних імунітетів і привілеїв, якими користуються консульські установи та їх персонал;
- ✓ особливості окремих видів нотаріальних дій, застосування норм міжнародного права та міжнародних договорів.

Уміти:

- ✓ аналізувати і тлумачити норми консульського права й вітчизняного законодавства з питань діяльності органів зовнішніх зносин;
- ✓ використовувати дані науки міжнародного права для підвищення професійних знань;
- ✓ застосовувати теоретичний матеріал у професійній діяльності.

Володіти:

- ✓ міжнародно-правовою термінологією;
- ✓ навичками роботи з правовими актам.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО»

№ п/п	<i>Назва змістового модуля і теми</i>
I	Змістовий модуль 1. Загальні положення консульського права Тема 1. Становлення інституту консульства. Тема 2. Поняття, джерела консульського права. Тема 3 Встановлення консульських зносин. Тема 4 Положення щодо консульських установ. Тема 5. Персонал консульських установ. Тема 6. Імунітети та привілеї консульських установ.
II	Змістовий модуль II. Міжнародне співробітництво у сфері нотаріату Тема 7. Застосування законодавства іноземних держав. Тема 8. Прийняття нотаріусами документів, складених за кордоном. Міжнародні договори. Тема 9. Забезпечення доказів необхідних для ведення справ в органах іноземних держав. Тема 10. Міжнародний союз нотаріату. Тема 11. Європейський кодекс нотаріального професійного права.
	Разом годин: 180

ЗМІСТ

дисципліни

«КОНСУЛЬСЬКЕ ПРАВО»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Загальні положення консульського права

Тема 1. Становлення інституту консульства

Витоки розвитку консульства. Історія становлення консульства в Україні.

Література [2,4,6,12,18]

Тема 2. Поняття, джерела консульського права

Поняття консульського права. Міжнародний договір і міжнародний звичай – головні джерела права зовнішніх зносин. Історія кодифікації права зовнішніх зносин. Кодифікація права зовнішніх зносин у Комісії міжнародного права ООН. Роль міжнародної і національної судової практики у формуванні та застосуванні консульського права.

Література [1,2,4,11,17]

Тема 3. Встановлення консульських зносин

Поняття зовнішніх зносин держави. Поняття, класифікація консульських округів. Підстави припинення консульських зносин.

Література [1,2,6,11,12,17]

Тема 4. Положення щодо консульських установ

Поняття консульської установи. Функції консульських установ і засоби їх здійснення. Консульський патент. Екзекватура. Класи глав консульських установ.

Література [2,6,9,10,11]

Тема 5. Персонал консульських установ

Консульський персонал: поняття, структура, громадянство, кількісний склад, процедура призначення. Підстави та наслідки припинення функцій працівників консульської установи.

Література [2,5,7,9,10]

Тема 6. Імунітети та привілеї консульських установ

Поняття та види консульських імунітетів. Консульські привілеї та механізм їх отримання. Імунітети і привілеї консульської установи в порівнянні з імунітетами та привілеями дипломатичного представництва.

Література [2,7,9,13]

Змістовий модуль II. Міжнародне співробітництво у сфері нотаріату

Тема 7. Застосування законодавства іноземних держав

Порядок застосування законодавства іноземних держав.

Література [1,2,14]

Тема 8. Прийняття нотаріусами документів, складених за кордоном.

Міжнародні договори

Підстави прийняття нотаріусами легалізованих документів.

Класифікація міжнародних договорів щодо легалізації документів.

Література [3,9,15]

Тема 9. Забезпечення доказів, необхідних для ведення справ в органах іноземних держав

Підстави вчинення нотаріальних дій з забезпечення доказів. Поняття забезпечення, дослідження доказів. Класифікація доказів.

Література [15,16]

Тема 10 . Міжнародний союз нотаріату

Положення щодо міжнародного союзу нотаріату. Мета, завдання, принципи діяльності міжнародного союзу нотаріату.

Література [3,15,16]

Тема 11. Європейський кодекс нотаріального професійного права

Значення Європейського кодексу нотаріального професійного права. Принципи діяльності Європейський кодекс нотаріального професійного права.

Література [3,16]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБИТИ

Контрольну роботу студент виконує індивідуально в письмовій формі у відповідності з цими вказівками та запропонованими варіантами завдань. Варіант завдання студент обирає за першою літерою своєї прізвища.

Перша літера прізвища студента	Номер варіанту
А- В	1
Г- Є	2
Ж- К	3
Л- Н	4

О – Р	5
С- У	6
Ф – Ч	7
Щ – Я	8

Контрольна робота складається з двох частин: теоретичною та практичного завдання.

Виконанню теоретичної та практичної частини контрольної роботи має передувати вивчення студентом рекомендованих джерел, спеціальної літератури, законодавчих та підзаконних актів, узагальнень судової, господарської, прокурорської практики, практики органів державної влади і місцевого самоврядування застосування законодавства в сфері інтелектуальної власності. При вирішенні задачі студент:

- Уважно та ретельно аналізує фактичні обставини справи, викладеної у відповідних умовах задачі, що дає можливість визначити коло суспільних правовідносин та застосувати необхідні норми права;
- Студент визначає особливості відносин з консульського права;
- Вказаним обставинам справи дається їх достовірна, повна та обґрунтована юридична кваліфікація з короткою характеристикою питань відповідної теми курсу з обов'язковим посилання на джерела опублікування вказаних нормативно-правових актів або на спеціальну літературу;
- Студентом пропонується обґрунтований висновок (містить оцінку поведінки суб'єктів правовідносин та відповідь на поставлені запитання).

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

Теоретичні питання:

1. Поняття «консульська екзекватура».
2. Консульські функції: поняття, перелік та зміст, правове значення.
3. Процедура розкриття та оголошення заповіту, складеного за нормами іноземного права.

Задача:

Оприлюднений Звіт Держдепартаменту США про дотримання прав людини в Україні, що був переданий американською стороною до Міністерства закордонних справ України 1 квітня 2003 р., став предметом вивчення експертів МЗС та інших органів державної влади України. Звіт Держдепартаменту США, який готується щороку, є внутрішнім документом американської сторони, призначеним, насамперед, для Конгресу США. Його вивчення дає підстави охарактеризувати як критичні аспекти, так і відзначений досягнутий Україною прогрес у галузі дотримання прав людини.

Чи не є розробка та опублікування відповідних Звітів спробою порушити принцип невтручання у внутрішні справи держав?

Варіант 2.

Теоретичні питання:

1. Поняття «консульський патент».
2. Відмінність міжнародно-правового статусу дипломатичного представництва і консульської установи.
3. Способи забезпечення доказів нотаріусом.

Задача:

Україна (УРСР) є однією з країн-засновниць ООН. Її представники брали участь у розробці міжнародно-правових документів, заснуванні органів ООН та її спеціалізованих установ.

Чи були республіки СРСР суб'єктами міжнародного права? Охарактеризуйте міжнародну правосуб'єктність України за часів її перебування у складі СРСР?

Варіант 3.

Теоретичні питання:

1. Поняття «консульська легалізація».
2. Підстави та наслідки закриття консульської установи.
3. Завдання Міжнародного союзу нотаріату.

Задача:

У 1983 р. лідерами турецької громади Кіпру була проголошена Турецька Республіка Північного Кіпру. Лише Туреччина визнала знову створену державу. Рада Безпеки ООН у своїй резолюції заявила, що рішення про створення кіпрської турецької держави неправомірне, і закликала її не визнавати.

Обґрунтуйте рішення Ради Безпеки. Як узгоджуються подібні дії з принципом самовизначення народів?

Варіант 4.

Теоретичні питання:

1. Поняття «почесний консул».
2. Місцезнаходження консульської установи.
3. Кваліфікаційна комісія нотаріату: загальні положення.

Задача:

У липні 1997 р. президент Австрії висловив ідею про необхідність вступу Австрії до НАТО. Австрія є постачальником зброї. Так, вона поставляла зброю для обох воюючих сторін під час війни в Перській затоці.

Чи суперечить політика Австрії її зобов'язанням згідно з міжнародним правом? Чи може бути обмежена правосуб'єктність держави?

Варіант 5.

Теоретичні питання:

1. Положення Віденської конвенції «Про консульські зносини».
2. Класи глав консульських установ.
3. Особи, які беруть участь у справі під час дослідження доказів необхідних для ведення справ в органах іноземних держав.

Задача:

За часів СРСР було укладено угоду з Республікою Ірак про взаємну допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах. Але з розпадом СРСР Україна визначила нові напрямки зовнішньої та внутрішньої політики.

Чи зобов'язана Україна як незалежна держава виконувати договори, укладені колишнім СРСР?

Варіант 6.

Теоретичні питання:

1. Імунітети і привілеї консульської установи в порівнянні з імунітетами та привілеями дипломатичного представництва.
2. Зміст консульських зносин.
3. Поняття «акредитуючи держави».

Задача:

Консульська посадова особа, на території України, отримала сертифікати якості продукції іспанською мовою. Для отримання консульської легалізації подала документи до Міністерства закордонних справ України.

Чи правомірні дії консульської особи? Який порядок консульської легалізації офіційних документів в Україні?

Варіант 7.

Теоретичні питання:

1. Поняття та джерела права зовнішніх зносин.

2. Поняття і функції спеціальних місій.
3. Представництва держав при міжнародних організаціях.

Задача:

Під час судового розгляду справи про визнання права власності на будинок, який був побудований у 1937 році, Особа_1 з метою доведення обставин справи мала надати докази відносно свого права. Але зі спливом часу залишилось тільки два свідки, які могли б підтвердити ці обставини. В силу похилого віку свідки не могли пересуватися самотійно, а один із них взагалі був прикутий до ліжка. Тому пояснення таких осіб були засвідчені нотаріусом.

Чи правомірні дії нотаріуса? Наведіть способи забезпечення доказів у нотаріаті.

Варіант 8.

Теоретичні питання:

1. Вчинення консульськими посадовими особами дипломатичних актів.
2. Правовий статус консульських установ, що очолюються почесними консульськими посадовими особами.
3. Перелік нотаріальних дій, які вчиняються консулом.

Задача:

До приватного нотаріуса звернувся його товариш, громадянин «П», який просив здійснити представництво його прав та інтересів при прийнятті спадщини в Росії, обґрунтовуючи це юридичною компетенцією нотаріуса та подібністю законодавств Росії й України.

Чи може приватний нотаріус виконати прохання громадянина «П»?

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття зовнішніх зносин держави.
2. Історія становлення консульського права.
3. Джерела права зовнішніх зносин.
4. Міжнародний договір і міжнародний звичай – головні джерела права зовнішніх зносин.
5. Роль міжнародної і національної судової практики у формуванні та застосуванні консульського права.
6. Консульське право в широкому та вузькому розумінні.

7. Держава як суб'єкт консульського права.
8. Повноваження й компетенція центральних органів зовнішніх зносин України: глави держави, вищого законодавчого органу влади, уряду.
9. Поняття консульської установи.
10. Значення Віденської конвенції «Про консульські зносини».
11. Консульські функції: поняття, зміст.
12. Вчинення консульськими посадовими особами дипломатичних актів.
13. Відкриття консульської установи.
14. Місцезнаходження консульської установи.
15. Призначення і допущення глав консульських установ.
16. Консульський патент. Екзекватура. Класи глав консульських установ.
17. Консульський персонал: поняття, структура.
18. Підстави та наслідки припинення функцій працівників консульської установи.
19. Підстави та наслідки закриття консульської установи.
20. Правовий статус консульських установ, що очолюються почесними консульськими посадовими особами.
21. Імунітети і привілеї консульської установи.
22. Обсяг привілеїв та імунітетів почесних консульських посадових осіб.
23. Українське законодавство про консульські установи.
24. Українське законодавство про почесних консулів.
25. Процедура розкриття та оголошення заповіту, складеного за нормами іноземного права.
26. Акт консульської легалізації як умова вчинення нотаріальної дії.
27. Перелік документів, складених за кордоном, які приймаються нотаріусом без легалізації.
28. Договори про правову допомогу у сфері нотаріальної діяльності.
29. Забезпечення доказів у порядку нотаріального провадження.
30. Способи забезпечення доказів нотаріусом.
31. Класифікація доказів.

- 32.Завдання Міжнародний союз нотаріату.
- 33.Питання, що регулюються Європейським кодексом нотаріального професійного права.
- 34.Інструкція «Про порядок консульської легалізації офіційних документів в Україні і за кордоном».
- 35.Функції консула щодо виконання доручень слідчих або судових органів України.
- 36.Поняття «консульська екзекватура».
- 37.Консульські функції: поняття, перелік та зміст, правове значення.
- 38.Процедура розкриття та оголошення заповіту, складеного за нормами іноземного права.
39. Поняття «консульський патент».
40. Відмінність міжнародно-правового статусу дипломатичного представництва і консульської установи.
41. Способи забезпечення доказів нотаріусом.
- 42.Поняття «консульська легалізація».
- 43.Підстави та наслідки закриття консульської установи.
- 44.Завдання Міжнародного союзу нотаріату.
45. Поняття «почесний консул».
46. Місцезнаходження консульської установи.
47. Кваліфікаційна комісія нотаріату: загальні положення.
- 48.Положення Віденської конвенції «Про консульські зносини».
- 49.Класи глав консульських установ.
- 50.Особи, які беруть участь у справі під час дослідження доказів необхідних для ведення справ в органах іноземних держав.
- 51.Імунітети і привілеї консульської установи в порівнянні з імунітетами та привілеями дипломатичного представництва.
- 52.Зміст консульських зносин.
- 53.Поняття «акредитуючи держави».

54. Імунітети і привілеї консульської установи в порівнянні з імунітетами та привілеями дипломатичного представництва.
55. Зміст консульських зносин.
56. Поняття «акредитуєчи держави».
57. Поняття та джерела права зовнішніх зносин.
58. Поняття і функції спеціальних місій.
59. Представництва держав при міжнародних організаціях.
60. Вчинення консульськими посадовими особами дипломатичних актів.
61. Правовий статус консульських установ, що очолюються почесними консульськими посадовими особами.
62. Перелік нотаріальних дій, які вчиняються консулом.
63. Віденська конвенція 1963 року
64. Припинення консульських зносин.
65. Внутрішня організаційна структура консульської установи.
66. Функції загального характеру закріплених у консульських конвенціях.
67. Поясність відмінність між дипломатичним та консульським представництвом.
68. Створення торгових представництв
69. Загальна характеристика спеціальних комісій
70. Обсях дипломатичних привілеїв.
71. Загальна характеристика органів зовнішніх відносин держави.
72. Джерела дипломатичного та консульського права.
73. Представництво України в міжнародних відносинах за посадою.
74. Склад дипломатичного представництва. Дипломатична служба.
75. Дипломатичні ранги. Дипломатична пошта.
76. Правовий статус консульських установ, їх види та функції.
77. Порядок відкриття та організація діяльності дипломатичного представництва та консульства.
78. Дипломатичні та консульські привілеї та імунітети.
79. Штатні та почесні консули.

80. Поняття, предмет, джерела та принципи права міжнародних договорів.
81. Поняття, форма та види міжнародних договорів.
82. Порядок та стадії укладання міжнародних договорів.
83. Застереження до міжнародних договорів.
84. Вступ договорів у силу та їх дія.
85. Опублікування, реєстрація та зберігання міжнародних договорів.
86. Перегляд та недійсність міжнародних договорів.
87. Припинення дії міжнародних договорів.
88. Принципи, які стосуються підтримки міжнародного миру та безпеки.
89. Принципи міжнародного співробітництва.
90. Поняття та ознаки держави як основного суб'єкта міжнародного права.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ОСНОВНА

1. Віденська Конвенція «Про дипломатичні зносини» від 18.04.1961 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1961.
2. Віденська Конвенція «Про консульські зносини» від 24.04.1963 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1963.
3. Ільєва Н.В. Правове регулювання нотаріальної діяльності в Україні: адміністративно-правові засади: дис..канд.юрид.наук: 12.00.07 / Ільєва Наталія Василівна. – Х., 2011. – 196 с.
4. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30.- Ст. 141.
5. Лозінська С. В. Використання діяльності почесних консулів в роки незалежності України / С. В. Лозінська // Вісн. Хмельн. ін-ту регіон. управління та права. Наук. часоп. – 2002. – № 1. – С. 142-146.
6. Лозінська С. В. Зародження і становлення правового інституту консульства в Україні / С. В. Лозінська // Вісн. Хмельн. ін-ту регіон. управління та права. Наук. часоп. - 2002. – № 3. – С. 157-161.
7. Павлиш С. До питання про правовий статус консула / С. Павлиш // Підприємництво, госп-во і право. – 2002. – № 8. – С. 90-93.
8. Про затвердження Інструкції про порядок консульської легалізації офіційних документів в Україні і за кордоном: Наказ Міністерства закордонних справ України від 04.06.2002 р. № 113 // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - № 113.
9. Про затвердження Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України від 27.12.2004 р. № 142/5/310 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 142/5/310.
10. Про затвердження Положення про консульський збір України: Наказ Міністерства закордонних справ України від 05.01.2011 р. № 3 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 3.

11. Про Консульський статут України: Указ Президента України від 02.04.1994 р. № 127/94 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 127/94.
12. Репецький В. М. // Дипломатичне і консульське право: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2006. — 372 с.
13. Святун О. В. Сучасні тенденції розвитку інституту консульського захисту / О. В. Святун // Актуальні пробл. міжнар. відносин; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; Ін-т міжнар. відносин. – К.: Ін-т міжнар. відносин, 2010. – Вип. 90 (ч. 1). – С. 175-177.

ДОДАТКОВА

14. Гулевська, Г. Аналіз зарубіжного досвіду державного регулювання нотаріальною діяльністю та пріоритети запозичення в Україні / Г. Гулевська // Підприємництво, госп-во і право. – 2003. – № 7. – С. 57–61.
15. Дякович, М. М. Нотаріальне право України: навчальний посібник / М. М. Дякович; Міністерство освіти і науки України. - К.: Правова єдність, 2009. - 686 с.
16. Комаров, В. В. Нотаріат в Україні: підручник / В. В. Комаров, В. В. Баранкова; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. Національний університет "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2012. - 384 с.
17. Смирнов Ю. М. Консульское право: практика применения: курс лекций / Ю. М. Смирнов. – М.: НИМП, 2001. – 352 с.
18. Соловьев Э. Я. Основы консульского права: учеб. пособие / Э. Я. Соловьев. – М.: Ось-89, 2005. – 160 с.
19. Фурса С.Я. Нотаріат України: Книга 1. Організація нотаріату / Підручник у трьох книгах / за заг. ред. д.ю.н., професора, заслуженого юриста України С.Я. Фурси. - 3-те вид., доповн. і переробл. - К.: Алерта, 2015. - 484 с.